

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 29 stycznia 2025 r.,
wniosku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
z dnia 18 grudnia 2024 r., sygn. akt II AKa 115/24,
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu
w Lublinie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2024 r., Sąd Apelacyjny w Rzeszowie przedstawił Sądowi Najwyższemu akta sprawy o sygn. II AKa 115/24 celem przekazania jej do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu zgodnie z treścią art. 44² pkt 1 k.p.c.

W uzasadnieniu wymienionego postanowienia wskazano, że stroną postępowania w sprawie, która została przekazana Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie w postępowaniu apelacyjnym, jest Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie. Tymczasem zgodnie z art. 44² pkt 1 k.p.c., który ma wprost zastosowanie w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub

zatrzymanie, jeżeli stroną jest Skarb Państwa, a państwową jednostką organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, jest sąd właściwy do rozpoznania sprawy, to wówczas sąd ten z urzędu przedstawia akta sprawy sądowi nad nim przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przedstawiającym. Kierując się powyższym, Sąd Apelacyjny postanowił o przedstawieniu akt sprawy Sądowi Najwyższemu, jako sądowi przełożonemu nad sądem przedstawiającym.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Inicjatywę Sądu Apelacyjnego co zasady uznać należało za słuszną i podlegała on uwzględnieniu, aczkolwiek nie na podstawie wskazanego w wymienionym postanowieniu przepisu.

Powyższe nie oznacza wykluczenia *a priori* możliwości stosowania art. 44² k.p.c. w sprawach prowadzonych na podstawie Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego. Rzecz bowiem w tym, że nawet przy przyjęciu, że przepis ten znajduje zastosowanie w sprawach o odszkodowanie i zadośćuczynienie z tytułu niesłusznego zatrzymania i tymczasowego aresztowania, w realiach niniejszej sprawy nie dawał on Sądowi Apelacyjnemu podstaw do przedstawienia sprawy Sądowi Najwyższemu. Jak słuszenie wskazano w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2020 r., V CO 8/20 „zgodnie z art. 44² k.p.c. jeżeli stroną postępowania jest Skarb Państwa reprezentowany przez sąd właściwy do rozpoznania sprawy lub sąd przełożony nad sądem właściwym do rozpoznania sprawy, sąd właściwy do rozpoznania sprawy z urzędu przedstawia akta sądowi przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przedstawiającym. Adresatami tego przepisu są zatem właściwy do rozpoznania sprawy sąd pierwszej instancji i sąd nad nim przełożony. Co do zasady art. 44² k.p.c. nie przewiduje natomiast, by w procesie przekazywania sprawy, na podstawie przesłanek wynikających z tego przepisu, uczestniczył Sąd Najwyższy. Koresponduje to z technicznym charakterem przekazania sprawy, który przemawia przeciwko angażowaniu w tę czynność Sądu Najwyższego, ze względu na jego szczególną pozycję jurysdykcyjną i ustrojową”. Inaczej rzecz ujmując, wymieniony przepis „nie dotyczy kolejnego sądu przełożonego nad tym sądem, który jest sądem przełożonym nad sądem pierwszej instancji” (tak postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 30 stycznia 2020 r., III CO 4/20, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2024 r., III CO 89/24; z dnia 18 lutego 2020 r., I CO 10/20).

Patrząc z tej perspektywy, stwierdzić trzeba, że w sprawie, której dotyczy wniosek, nie skorzystano z trybu przewidzianego w art. 44² k.p.c. na tym etapie postępowania, na którym przewidziano jego stosowanie.

W tym stanie rzeczy postanowienie Sądu Apelacyjnego należało potraktować jako wystąpienie z inicjatywą przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 37 k.p.k.), które w na gruncie niniejszej sprawy musi być postrzegane w kategoriach odpowiadających *ratio legis* unormowania zawartego w art. 44² k.p.c. W sytuacji, w której Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznawałby środek odwoławczy wniesiony w sprawie o zadośćuczynienie, w której stronę przeciwną wobec wnioskodawcy reprezentuje Prezes tego Sądu, u postronnego obserwatora mogłyby powstać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i obiektywizmu Sądu właściwego.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

r.g.